

holde den Bemærkning, at det forekommer mig, at det netop ved en Reform af denne Art, ved hvilken der er Tale om at give Kvinder en dem hidtil ikke tilkommende Adgang til Embeder og Bestillinger, er naturligt at tage i Betragtning hver enkelt Stillings Beskaffenhed og Art for sig. Det synes mig, at det at ville træffe Afgørelsen ud fra fælles almindelige Betragtninger og Regler er overmaade vanskeligt, medens det falder lettere og naturligere at sige: Til disse bestemte Stillinger og Virksomheder maa det erkendes, at Kvinder kunne anvendes og gøre god Fyldest, og derfor foretage vi Ændring paa dette enkelte Punkt og lade andre Tilfælde ligge hen, selv om de maatte have en vis formel Lighed dermed. Jeg ser heller ikke rettere, end at dette er den Vej, som man hidtil er gaaet. I den senest vedtagne Postlønningsslov af 23. Maj 1902 hedder det saaledes: „Kvinder have lige Adgang med Mænd til at oplæres og ansættes i Statens Tjeneste ved Postvæsenet, dog med Forbehold af den Forret, der ovenfor er tilstaaet militære Personer.“ Og i Telegraflønningssloven af 19. December 1902 hedder det: „Kvinder have lige Adgang med Mænd til at oplæres og ansættes i Statens Tjeneste ved Telegrafvæsenet.“ Jeg tilføjer, at denne Bestemmelse for Telegrafvæsenets Vedkommende ikke er ny; den fandtes ogsaa i den tidligere Telegraflønningsslov. Om en tilsvarende Bestemmelse ogsaa fandtes i den tidligere Postlønningsslov, erindrer jeg ikke i Øjeblikket. Jeg kan ikke se rettere, end at disse Lovbestemmelser give Kvinderne lige Adgang med Mændene til samtlige Poster under disse Etater. Jeg indrømmer, at Ordene ikke ere saa fuldstændig klare og utvetydige, at der ikke mulig kan rejses Tvivl derom, men det ligger nærmest at opfatte Bestemmelserne paa denne Maade. Faktisk er det endvidere, at ved de senere Aars Lønningsslove er Grænsen mellem Bestillinger og egentlige Embeder bleven i høj Grad udvisket. Det, som tidligere var den særegne Konsekvens af Ansættelsen i et egentligt Embede med den kongelige Udnævnelse, var nemlig Pensionsretten. Men efter at man efterhaanden i forskellige Etater har udvidet Pensionsretten til at omfatte saa at sige alle ansatte, uanset om de have kongelig Udnævnelse eller ej, og uden Hensyn til Stillings størrelse eller mindre Rækkevidde, uden Hensyn til dens Plads i Rangstigen eller dens hele administrative Betydning, kan jeg ikke ret indse, at der længere er noget, der bestemt kunde

tale for, naar man giver Kvinder Adgang til visse Bestillinger, da at udelukke dem fra andre Bestillinger, der i deres Væsen ere ganske ensartede, blot fordi de kaldes Embeder. Det Arbejde, der i statistisk Bureau udføres af en Assistent, er i sit Væsen meget nær det samme som det, der udføres af en Fuldmægtig, og dette atter ikke væsentlig forskelligt fra det, der udføres af en Kontorchef. Inden for andre Embedsgrene vilde man kunne sige, at en Fuldmægtig og en Kontorchef have større administrativ Myndighed og Ansvar, men dette har inden for statistisk Bureau en mere begrænset Betydning. Det bliver dog i det væsentlige den samme System med disse bestemte Opgaver, hvilke jeg før betegnede som værende mest af videnskabelig Natur, medens den egentlige administrative Virksomhed ikke her stiller særlig fremtrædende Krav hverken til Fuldmægtigen eller Kontorchefen. Derfor forekommer det mig, at man uden at fæste sig ved mere principielle Betragtninger uden stor Betænkelighed kan aabne Kvinder Adgang til disse Stillinger, og derfor har jeg kunnet slutte mig til dette Forslag, som er fremkommet ad privat Vej. Det ærede 11te kongevalgte Medlem (Estrup) mente, at min anbefaling derfor var ikke meget varm. Nu ganske vist, jeg mener ikke, at dette er en Reform af saadan Art, at den er egnet til at sætte Lidenskaberne stærkt i Bevægelse. Men paa den anden Side mener jeg fuldt ud at kunne tilraade Forslagets Vedtagelse, og jeg formener, at der netop ogsaa i statistisk Bureau har været Eksempel paa, at der har staaet kvindelige Kræfter til Raadighed, som det vilde have været ønskeligt for Bureauet at kunne have ladet avancere op fra Assistent til Fuldmægtigstillingen, saafremt dette efter Loven havde været muligt.

Estrup: Jeg kan meget godt tænke mig, at der kan være en kvindelig Arbejder i et eller andet Departement, som paa Grund af særlig gode Evner egner sig til at indtage en mere fremragende Plads end blot at være Assistent. Men det forekommer mig, at det ikke kan gaa an, fordi et saadant Tilfælde kan tænkes, eller maaske i dette Øjeblik eksisterer, at give en almindelig Bestemmelse gaaende ud paa at udslette Forskellen mellem Kvinders Ansættelse i Bestillinger og deres Ansættelse i Embeder. Det forekommer mig, at dette ikke er rigtigt. Det er jo muligvis saa, at det med Hensyn til statistisk Bu-